

victor sprokkels

oktober 2023

VZW

victor

voor personen met autisme
en hun omgeving

Beste lezers,

Samen met Het Raster, LSA en Tanderuis stelden we weer een nieuwsbrief samen.

Het centrale thema is Genderidentiteit. Je kan in de wetenschappelijke bijdrage immers lezen dat jongeren met autisme 2 tot 4 keer zo vaak signalen van genderdysforie vertonen dan leeftijdsgenoten zonder autisme: dat was voor ons de reden om hier een themabijdrage rond uit te werken.

Uiteraard is in deze editie ook ruimte voor nieuws uit West-Vlaanderen.

Veel leesplezier!

Stien Peeters

INHOUD

4	NIEUW(TJE)S
5	VICTOR OP FACEBOOK
8	THEMA IN DE KIJKER: GENDERIDENTITEIT
8	DE THUISBEGELEIDER AAN HET WOORD
10	WAT ZEGT DE WETENSCHAP?
14	GETUIGENISSEN
19	MEER WETEN
22	NIEUWS VANUIT DE LIGA AUTISME VLAANDEREN
26	OPROEP WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK
29	GIFTEN
30	KALENDER
31	NIEUWS VAN DE ADMINISTRATIE

NIEUW(TJE)S

KAMPNIEUWS

De voorbije maanden gingen 109 kinderen, jongeren en volwassenen op kamp/vakantie via de **Liga Autisme Vlaanderen**. Er gingen 21 thuis-begeleiders mee uit de 4 Vlaamse diensten. De organisaties waarmee we samenwerken, zetten 16 animatoren in en 7 vrijwilligers ondersteunden de kampen/vakanties.

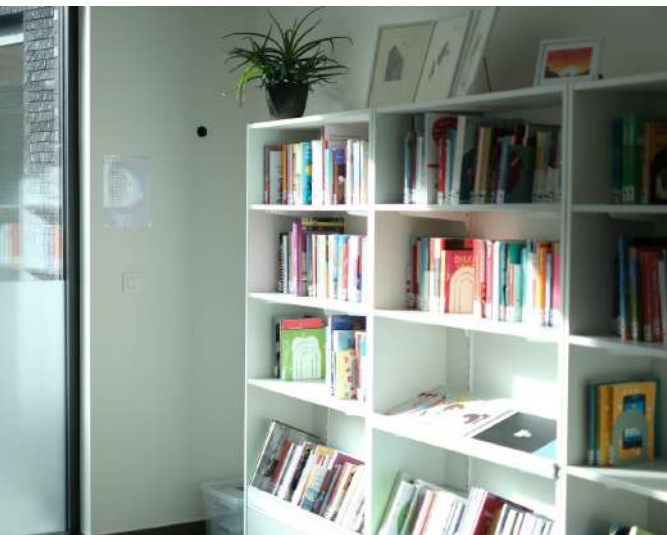
BABYNIEUWS

Collega Michiel werd trotste papa en ook collega Ilse verwelkomde een dochtertje. Proficiat aan de kersverse ouders!

AUTITHEEK

Onze Autitheek rondde de kaap af van 150 nieuwe leden sinds de start in april van dit jaar. De Autitheek is open elke woensdag (15.00-18.00), vrijdag (11.30-

14.30) en elke eerste zaterdag van de maand (9.00-12.00). Wist je dat de je Autitheek kan volgen op **Instagram** en **Facebook**?

VICTOR OP FACEBOOK

Er verschenen opnieuw heel wat interessante links en statussen op onze facebookpagina. We lichten er enkele uit:

TELEBLOK

Voor veel studenten zijn de blok en bijbehorende examens een spannende periode. Daarom delen we graag deze tip voor alle studenten: Teleblok! Meer info via deze [link](#).

BURGEMEESTERS VOOR IEDEREEN

Stijn is één van de ambassadeurs van de campagne 'Burgemeesters voor Iedereen', waarbij men van alle steden en gemeenten een plaats wil maken waar iedereen zelfstandig, veilig en comfortabel kan deelnemen aan het sociale leven. Door ontmoetingen met het bestuur van verschillende steden en gemeenten hopen ze dat er meer aandacht komt voor toegankelijkheid en inclusie. Meer info [hier](#).

EEN ANDERE KIJK OP AUTISME

Is autisme een stoornis, die behandeld moet worden? In [dit artikel](#) vertelt orthopedagoge professor Ilse Noens hoe je er ook op een heel andere manier naar kan kijken.

DECREET LEERSTEUN

Sinds 1 september 2023 is er een nieuw model voor ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het

gewoon onderwijs: het leersteunmodel. Wat moet je als ouder weten? Ouders voor Inclusie vatten het [hier](#) voor jou samen.

AUTISME BIJ VROUWEN

"Er is nog veel onduidelijkheid over het feit of er evenveel vrouwen als mannen zijn met ASS. Er zijn aanwijzingen dat autisme zich anders uit bij meisjes en vrouwen. De wetenschap is er echter niet uit of er andere criteria moeten komen voor vrouwen met ASS. Het lijkt dat de toegenomen bewustwording de laatste jaren wel zorgt voor een verhoogde herkenning van autisme bij meisjes en vrouwen." Je leest hier meer over in [volgend artikel](#) van Participate.

PODCAST

"Overprikkeld is een podcast die authentieke ervaringen deelt over een spectrum aan prikkelgevoeligheden (zoals hoogsensitiviteit, AD(H)D, autisme, burn-out...) en de luisteraar informeert over een onderwerp dat in onze maatschappij veel breder verspreid is dan we denken: overprikkeld zijn." In [deze aflevering](#) gaat het over autisme en ADHD. Elise Cordaro vertelt hoe overprikkeling voor haar voelt.

MOEILIJKE ETERS

“Opvoeden is meer dan je kind normen en waarden meegeven. Het is ook de basis leggen voor een goede gezondheid. Door gezonde voeding er met de paplepel in te gieten, bijvoorbeeld. Maar dat is, zeker bij moeilijke etertjes, niet altijd gemakkelijk.” Mama’s Liese en Hannelore delen in [dit artikel](#) hoe zij hun kieskeurige kindjes leren proeven, want proeven is een leerproces!

CITAAT

Vrij vertaald: ondanks dat er verdriet kan zijn door de diagnose, kun je nog steeds met hart en ziel van je kind houden

“You can be sad about your child’s diagnosis and still love them with every fiber of your being.”

– Eileen Lamb

BEDPLASSEN BIJ KINDEREN

“Tot 15 procent van de vijf jaar oude kinderen blijft bedplassen. Tijd, geduld en verschillende oplossingen maken het een behandelbare aandoening. Meestal heeft het te maken met kleine ontwikkelingsvertragingen die ertoe leiden dat sommige kinderen hun blaas niet zo lang kunnen

controleren tijdens de nacht.” Een mama getuigt in [dit artikel](#) over hun ervaring met haar zoon en bedplassen.

AUTISME EN GEVOELEN

“Mensen met autisme hebben gevoelens, dat staat buiten kijf. Ze zijn niet ongevoelig. Maar mensen met autisme ervaren de wereld verschillend. En dus ook hun eigen binnenkant. Peter Vermeulen en Kobe Vanroy leggen uit waarom mensen met autisme ‘anders gevoelig’ zijn. Lees de [artikelen over ‘Autisme en gevoelens’](#) op de website van Participate.

OOK IK MAG ER ZIJN

GOED NIEUWS UIT DE LIGA

Binnen het crisis- en investeringsplan in de jeugdhulp heeft de Vlaamse Regering middelen uitgetrokken om onze Autisme Chat

ook na 2023 te subsidiëren. Intussen bestaat de Autisme Chat 5 jaar. Steeds meer oproepers vinden hun weg naar onze chat. Sinds de opstart hadden we bijna 9.000 gesprekken, zowel met kinderen, jongeren en volwassenen met autisme als met mensen uit hun netwerk (ouders, broers, zussen, partners...). Onze chatmedewerkers bieden ondersteuning bij autisme-gerelateerde vragen en/of zorgen, opvoedingsvragen, nood aan een luisterend oor, informatieve vragen, oplossingsgerichte ondersteuning ... Alle info over onze Autisme Chat vind je [hier](#).

EEN HARTVERWARMEND VERHAAL

“Een zinvolle invulling geven aan je vakantie? Daar krijg je enorm veel van terug, weet Hein Wijffels (44) intussen. Hij fietste deze zomer van Milaan tot Genk om meer begrip te vragen voor kinderen met autisme. Zelf is Hein papa van Louis-Henri, een heerlijk enthousiaste jongen van elf met autisme

en een mentale beperking. Met 1250 kilometer in de benen, blikt Hein terug op zijn Giro de Louis. Een traject dat ons allemaal aanbelangt.” Het volledige artikel lees je [hier](#).

LETTERLIJK DENKEN

Letterlijk denken kan leiden tot komische situaties. Even geleden deden wij een oproep om zo'n situaties door te mailen. Zie hieronder wat een papa ons bezorgde.

LETTERLIJK DENKEN:

een tekenopdracht
in de kleuterklas:
“Tekende Sint
met zijn Piet”

WIL JE GEEN ENKELE VAN ONZE STATUSSEN EN LINKS MISSEN?

Ga dan naar: www.facebook.com/vzwvictor en klik op de knop 'vind ik leuk'.

THEMA IN DE KIJKER

GENDERIDENTITEIT

DE THUISBEGELEIDER AAN HET WOORD

Het gebeurt wel eens, dat we als thuisbegeleider in contact komen met mensen met autisme die ook vragen hebben rond genderidentiteit. Voor mensen met autisme verloopt de identiteitsontwikkeling, alsook de ontwikkeling van een genderidentiteit, vaker anders. Als thuisbegeleidingsdienst ligt onze kernexpertise in autisme, en wanneer er bijkomende problemen zijn, gaan we op zoek naar hoe we deze specifieke cliënt het beste kunnen begeleiden.

We zijn het als thuisbegeleider gewend om 'brillen' op te zetten, en in de meeste gevallen volstaat onze vertrouwde 'autismebрил'. Wanneer in de begeleiding ook gendervragen rijzen, dan willen we door een 'genderbril' (vanuit een goed geïnformeerd objectief) kijken om zo bewust inclusief en respectvol te kunnen communiceren. Hoe je praat, en wat je zegt is belangrijk en heeft een invloed op hoe de ander naar zichzelf kijkt. Op de website van [Çavaria](#) vind je heel wat informatie over inclusieve communicatie.

Dit is een eerste belangrijke stap om onbevooroordeeld en onvoorwaardelijk een cliënt met autisme en gendervragen te begeleiden. We beluisteren met een open geest en vanuit een oprechte ingesteldheid het verhaal, de vragen en de noden van onze cliënt.

Mogelijks zijn er door het autisme moeilijkheden op vlak van communicatie en interactie, die op zich een extra uitdaging kunnen vormen om zicht te krijgen op wat er speelt. Het onder woorden brengen, het geven van 'taal', overzicht brengen in de veelheid aan informatie die ter beschikking is, en het visualiseren ervan worden door cliënten met autisme en gendervragen als helpend ervaren.

Er zijn heel wat instrumenten ontwikkeld om meer duidelijkheid te scheppen, om taal te geven en nuance te brengen. Op het internet is een massa aan schema's, overzichtjes, tekeningen en prenten te vinden. Er is geen 'one fits all', we gaan vooral samen met de cliënt op zoek gaan naar wat werkt, op maat, aangepast aan de specifieke individuele noden. We zien immers dat er zoveel woorden, termen en uitdrukkingen zijn, dat je soms door het bos de bomen niet meer ziet. Samen met de cliënt de vertaalslag maken, is heel waardevol en verhelderend. Rekening houdend met het autisme betekent dat dan bijvoorbeeld het perspectief van de ander benoemen en binnenbrengen, samen nadenken over hoe te reageren in bepaalde situaties, het opstellen van een tijdslijn om meer overzicht te krijgen...

Ten slotte willen we als thuisbegeleider een brugfiguur zijn tussen de cliënt en zijn netwerk, zowel het professionele als het informele. Mee helpen zoeken naar instanties waar men terecht kan voor informatie, maar ook samen met de cliënt op consultatie gaan wanneer er concretere stappen gezet worden in de transitie. Misschien leven er ook vragen over dit thema bij het informele netwerk van de cliënt. Wanneer het voor mensen met autisme niet evident is om hier zelf mee aan de slag te gaan, ondersteun je als thuisbegeleider het netwerk bij hun vragen, hun zoektocht, help je hen op weg naar instanties of organisaties. Zoals je kan lezen in de getuigenissen, wordt dit als heel waardevol ervaren door de mensen rondom de cliënt.

WAT ZEGT DE WETENSCHAP?

Box 1: Sekse, gender en genderidentiteit: wat is wat?

> Sekse of (biologisch) geslacht:

De fysieke geslachtskenmerken (bv. de geslachtsorganen) en genetische kenmerken (de geslachtschromosomen). Het (biologisch) geslacht is mannelijk of vrouwelijk, of bij ongeveer 1 op de 4500-5500 mensen is het ambigu (niet volledig mannelijk of vrouwelijk)

> **Gender:** Alle ideeën, kenmerken, verwachtingen, enz. die we toekennen aan een bepaalde sekse. Gender wordt cultureel en sociaal bepaald. Bijvoorbeeld 'vrouwen dragen kledjes' is een voorbeeld van een idee rond gender en hoe dit cultureel bepaald wordt. Niet in elke cultuur dragen enkel de vrouwen immers kledjes.

> **Genderidentiteit:** De eigen beleving van gender. Iemand kan zich, los van de sekse of het biologisch geslacht, man, vrouw of (geen van) beide voelen.

Zie ook www.cavaria.be/woordenlijst

Jongeren en (jong)volwassenen met autisme lijken vaker variaties te vertonen in genderidentiteit of stellen zich hier vaker vragen over. Eerst en vooral: wat bedoelen we nu juist met genderidentiteit? De definities kan je in Box 1 terugvinden.

Terwijl het geslacht van iemand doorgaans binair bepaald wordt (man of vrouw), is er bij gender meer diversiteit. Er zijn heel wat genderidentiteiten, waaronder ook man of vrouw, maar daarnaast ook bv. trans vrouw, trans man, non-binair enz. Hoewel bij de meerderheid van de mensen hun geslacht en genderidentiteit overeenkomen, is dit niet bij iedereen zo. Wanneer iemands geslacht en genderidentiteit niet overeenkomen, spreken we over **genderincongruentie**. Wanneer de persoon door deze incongruentie ook een gevoel van spanning/onbehagen of last ervaart, spreken we over **genderdysforie**. Hierbij kan ook de wens horen om (medisch) van geslacht te veranderen, maar dit moet niet.

Wanneer we kijken naar de algemene bevolking in Vlaanderen en Neder-

land, lijkt genderincongruentie en genderdysforie bij ongeveer 0,5-1% van de bevolking voor te komen. De cijfers liggen iets hoger bij kinderen en adolescenten (tot ongeveer 2,5%) dan bij (jong)volwassenen. Wanneer we kijken naar personen met autisme, vond een Nederlandse studie dat:

- > Autismes diagnoses vaker voorkomen bij jongeren met genderdysforie (7,8%) dan in de algemene populatie (+/- 1%).
- > Jongeren met autisme 2 tot 4 keer zo vaak signalen van genderdysforie vertonen dan leeftijdsgenoten zonder autisme

Dit zijn richtinggevende cijfers, maar zeker niet exact te interpreteren. Naargelang de definities en doelgroep (bv. leeftijd) die onderzocht wordt, variëren de cijfers.

IMPACT VOOR MENSEN MET AUTISME ÉN GENDERVRAGEN

Uit de cijfers hierboven blijkt dat personen met autisme aangeven zich vaker genderincongruent of genderdysfor te voelen. Het ontwikkelen van een genderidentiteit gebeurt, net zoals het ontwikkelen van een identiteit in het algemeen, doorheen de adolescentie en (jong)volwassenheid en verloopt gradueel. Hoe deze ontwikkeling verloopt, verschilt sterk van persoon tot persoon. Een concept ontwikkelen van wie je bent als persoon is helemaal niet vanzelfsprekend, en nóg moeilijker voor mensen met autisme. Het antwoord op de vraag 'wie ben ik', is voor personen met autisme vaak zeer moeilijk, ook wanneer het gaat over gender.

Vragen of twijfels over de eigen genderidentiteit kunnen voor personen met autisme heel wat stress of spanningen met zich meebrengen. Zowel mensen met genderdysforie (inclusief genderincongruentie) als mensen met autisme krijgen op zich al vaker te maken met vooroordelen of stigma en zijn kwetsbaarder op vlak van (geestelijke) gezondheid. Verder hebben professionals vaak niet de juiste expertise om effectief met deze doelgroepen te werken, al zeker niet wanneer er sprake is van autisme én genderdysforie. Dit maakt het voor deze groep mensen met autisme moeilijk om hulp te zoeken en te vinden. Ze voelen zich vaker niet of fout begrepen en ervaren o.a. meer stigma, angst en/of depressie dan mensen met enkel genderdysforie of autisme. De combinatie

van beide verhoogt de lijdensdruk aanzienlijk. Het is tot slot voor personen met autisme minder vanzelfsprekend om te communiceren over de gevoelens en gedachten die gepaard gaan met hun gendervragen in vergelijking met personen zonder autisme.

Naast de persoon zelf, kampt ook de omgeving van personen met autisme en gendervragen met heel wat vragen. Onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat moeders van jongeren met autisme en genderdysforie aangeven dat ze niet goed weten hoe ze de vragen rond gender moeten begrijpen. In bepaalde gevallen zien ze genderdysforie als een gevolg van autisme (bv. een preoccupatie) of stellen ze zich vragen over de authenticiteit van de gendervragen. Dit kan haaks staan op hoe de persoon met autisme het zelf ervaart, waardoor ze zich hier opnieuw niet begrepen voelen. Daarnaast zijn er ook heel wat ouders, vrienden... die zich zeer open en begripvol opstellen en die een extra steun vormen voor de persoon met autisme, waardoor de verhoogde kwetsbaarheid voor o.a. geestelijke gezondheidsproblemen afneemt.

IMPACT VOOR DE HULPVERLENER

De aanpak van gendervragen of genderdysforie bij personen met autisme is qua inhoud en doelstellingen niet erg verschillend van de aanpak bij personen zonder autisme, al kan het belang van expertise rond autisme en autismevriendelijk werken niet genoeg benadrukt worden.

Het thema gender en de vragen die hierbij komen kijken (Zou ik mijn geslacht laten veranderen? Hoe wil ik er lichamelijk uitzien? Wat betekenen eventuele veranderingen voor de toekomst?) zijn abstract en vragen veel verbeelding of voorstellingsvermogen om hierover na te denken. Voor personen met autisme is dit gemiddeld genomen moeilijker dan voor personen zonder autisme. Als hulpverlener moet je hiermee rekening houden. Belangrijke onderdelen van de (psychologische) begeleiding bij gendervragen, zoals het verkennen en uitproberen van verschillende gedragingen, kledij enz. vragen vaardigheden op vlak van planning en jezelf organiseren. Dit is een belangrijke vaardigheid waarbij personen met autisme extra ondersteuning vaak goed kunnen gebruiken. Dit geldt ook voor het

zich blootstellen aan nieuwe situaties (die potentieel negatieve reacties zullen uitlokken) of contacten leggen met lotgenoten. Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Wie werkt met jongeren of (jong)volwassenen met autisme en vragen rond genderidentiteit heeft nood aan expertise met beide doelgroepen. Is dit niet het geval, dan wordt er beter doorverwezen of kan een extra persoon (met extra expertise) ingeschakeld worden.

Doorheen het hele traject zal de autismespecifieke aanpak noodzakelijk zijn. Denk maar aan duidelijke communicatie, het bewaken van realistische verwachtingen, het nuanceren van zwart-wit denken, visualiseren, het mee structureren van het exploreren van nieuw gendergedrag, enz. Dit is maatwerk en voor elke persoon met autisme anders. Ook de omgeving kan hierbij betrokken worden.

BRONNEN

- Arnold, J. C., & McNamara, M. (2023). Transgender and gender-diverse youth: an update on standard medical treatments for gender dysphoria and the sociopolitical climate. *Current Opinion in Pediatrics*.
- Balleur-van Rijn, A. (2017). Klinische richtlijnen voor comorbide genderdysforie en autisme. *Tijdschrift voor Kinder- en Jeugdpsychotherapie*(1), 75-83.;
<https://www.vkjp.nl/tijdschrift-artikelen/klinische-richtlijnen-voor-comorbide-genderdysforie-en-autisme>.
- Coleman, E., Radix, A. E., Bouman, W. P., Brown, G. R., De Vries, A. L., Deutsch, M. B., ... & Arcelus, J. (2022). Standards of care for the health of transgender and gender diverse people, version 8. *International Journal of Transgender Health*, 23(sup1), S1-S259.
- Cooper, K., Smith, L. G., & Russell, A. (2017). Social identity, self-esteem, and mental health in autism. *European Journal of Social Psychology*, 47(7), 844-854.
- Gagnon, D., Pellerin, V., Trudel, É., Vincent, A., & Morales, E. (2023). ASD and Gender Dysphoria: A Review of Challenges and Facilitators for Health Professionals. *Sexuality and Disability*, 1-16.
- Kuyper, L. & Wijzen, C. (2014). Gender identities and gender dysphoria in the Netherlands. *Archives of Sexual Behavior*, 43, 377-385.
- Raaijmakers, D., van der Miesen, A., Dewinter, J., & Ruigrok, A. (2019). Seksuele identiteit en genderidentiteit. *De Psycholoog*, 54(5), 10-21.

GETUIGENISSEN

Ik ben mama van 2 kinderen, beide hebben autisme, maar het zoeken naar haar identiteit verliep bij onze dochter toch nog iets moeilijker dan bij onze zoon.

Heel lang waren we zelf, als ouder, ons niet bewust van de struggle waar ze in vast liep. Ze was nooit een meisje-meisje geweest maar dat het haar zo verwarde kwam pas tijdens haar puberteit ineens heel duidelijk naar voren. De confrontatie met haar veranderende lichaam had het zoeken naar de genderidentiteit als het ware in gang gezet. Toen ze jonger was kon ze de verwarring negeren, maar daarna niet meer. Er waren zeker een aantal signalen die we nu wel kunnen linken aan de zoektocht; zoals het moeilijk omgaan met de eerste menstruatie, het zoeken naar genderneutrale kledij die ook 'vormen' camoufleert, het vernielen van alles 'wat gelinkt is' aan de vroegere meisjesnaam... Toen ik dit laatste ontdekte, wist ik dat er iets meer aan de hand was, het gaf stap voor stap wat meer inzicht in de oorzaak. Het is voor mij absoluut zeker dat genderdysforie een aangeboren iets is. Het is geen bevlieging, het is niet iets dat 'hip is', het is er al lang – het is geen keuze, het is hiervoor te duidelijk aanwezig. Anderen twijfelen vaak spontaan of ze een jongen of een meisje is, dat geeft voor ons aan dat er toch iets moet zijn die veel meer is dan een innerlijk gevoel bij haar.

Alles wat we in ons gezin sindsdien hebben beslist, voelt voor Lou -en ook voor ons- comfortabel aan. Ze voelt zich goed bij het kiezen van een genderneutrale naam – ook een genderneutrale kledingstijl is helemaal oké... Voor haar hoeft een transitie niet, ze voelt zich geenszins een transgender. Je hebt roze – je hebt blauw, maar 'ik ben paars – zowat tussenin'... Een vraag over hoe we haar best aanspreken, lijkt zelfs wat grappig. Jammer, maar er bestaat eigenlijk niet iets in het Nederlands, dus doe maar gewoon 'zij'.

Ik weet dat dit voor Lou erg traumatisch moet zijn geweest, ze durfde er niet over praten – ging in volledige ontkenning, sloot zich op, gleed af in een depressie. Ze wist ook niet dat het een optie kon zijn om geen 'meisje' maar ook

geen 'jongen' te hoeven zijn... Als ouders is het ook confronterend – hoe open minded we ook zijn.

Gelukkig hebben we dit proces tot dusver niet alleen doorlopen, we lieten ons omringen door ervaren professionelen, dit kan ik enkel maar adviseren! Het helpt ons te communiceren, de zaken te bespreken, te horen dat dit niet 'raar' is – dat stemt ons ook wel gerust...

Sommige beslissingen hebben ook tijd nodig, denk maar aan het zoeken van een nieuwe naam... Ook hoe je je omgeving, familie, vrienden, een schoolteam e.a. hierover informeert, en hoe zij hiermee omgaan, is niet altijd evident – maar o zo essentieel in het steunen van Lou.

En het autisme, tja, misschien werd het sneller communiceren over dit thema wel bemoeilijkt door haar autisme; misschien was er ook wel een soort van 'hokjesdenken'- in de zin van, het is er gewoon niet als ik er niet over praat. Misschien is het lange ontkennen, het splitsen van het probleem – zwart wit denken over het thema, ook wel iets wat door haar autisme kan verklaard worden.

Als je even terugkeert in de tijd, dan lijkt het alsof op dit moment alle puzzelstukjes wat in elkaar zijn gevallen, we zijn op goede weg...

Mijn naam is Akito, ik ben 33 jaar. Ik woon in een zorgwoning bij mijn ouders. Ik ben als meisje geboren, en ga al 33 jaar door het leven als vrouw.

Ik heb altijd het gevoel gehad dat 'meisje' of 'vrouw' zijn, iets is dat niet bij mij past. Het gevoel verkeerd te zitten, is er volgens mij al altijd geweest, zover mijn herinneringen strekken.

Ook mijn vriendinnen zeggen dat ze dit altijd van mij gehoord hebben en dit altijd ook gezien hebben.

Ik kreeg al heel vroeg borstontwikkeling, ik denk al op 9 jaar. Ik was toen vrij zwaar, dus je zag het ook al snel. En bovendien had ik op 11 jaar mijn eerste maandstonden. Dan was ik helemaal de uitzondering: ik zag er niet uit zoals de anderen op die leeftijd, ik kon om de 4 weken niet mee zwemmen, en een zwempak verhult ook niet veel hé. Ik voelde mij een vreemde in mijn lichaam, en ik werd er ook mee gepest.

Dat mijn lichaam zo veranderde, viel mij zwaar. Ik had hier niet om gevraagd, ik wilde dit niet.

Maar ja, het enige wat daar toen over gezegd werd, was: je bent een meisje, dit hoort er bij, zo is het nu eenmaal.

Hoe ouder ik werd, hoe meer ik hierdoor gefrustreerd ben. Borsten vind ik alleen maar hinderlijk, een baarmoeder heb ik niet nodig want ik wil nooit kinderen, maandstonden zijn een last.

Ik had ooit gehoord dat, als je lang de pil na elkaar neemt zonder pauze, dat je dan problemen krijgt met je baarmoeder. Daarom heb ik vele jaren zonder onderbreking de pil genomen: omdat ik dacht dat ik zo mijn baarmoeder naar de knoppen kon helpen, en die er dan wel uit zou MOETEN.

Mijn afkeer van 'vrouw zijn', heb ik vele, vele keren geuit. Vele keren heb ik de wens uitgesproken om geen vrouw meer te moeten zijn.

Maar ik vond nooit gehoor.

Mijn ouders werden kwaad, ze zeiden dat ik normaal moest doen, dat ik moest zwijgen over die zotte dingen. Mijn ouders willen tot in het extreme voor mij zorgen, maar voor mij voelt dat dikwijls zeer verstikkend aan, dat ik mij moet wringen in een beeld dat zij hebben maar waar er geen ruimte is voor wie ik echt ben.

De dokter, de psycholoog: ze dachten allemaal dat het een fase was, dat het wel zou passeren.

Maar die 'fase' duurt nu toch al 20 jaar, dat is toch wel erg lang hé voor een 'fase'?

Bij enkele vriendinnen, en ook bij mijn tante, kon ik wel eens open zijn hierover. Dat was wel een steun, maar ja, echt het probleem verhelpen kunnen zij niet hé.

Het is ook zo dat ik, doordat ik niet in dit lichaam wilde leven, verschillende keren aan zelfmoord gedacht heb en ook mezelf verwond heb. Je ziet de kras-sen nog op mijn arm. Het hangt ook samen: jaren gepest zijn op school, nergens terecht kunnen, geen hulp krijgen. Ik was er liever niet meer (nog steeds eigenlijk, want ik heb een dossier bij LEIF) dan zo verder te moeten.

Pas sinds kort heb ik, met steun van mijn thuisbegeleidster, enkele stappen vooruit kunnen zetten.

Ik heb contact genomen met de genderkliniek te Kortrijk en te Gent. Ik heb nu gesprekken met de psychologe verbonden aan de genderkliniek, en we zijn samen aan het verkennen wat voor mij de beste weg is:

- > Waar bevind ik mij juist op het spectrum qua genderidentiteit?
- > Is een hormoontherapie dan voor mij de goede oplossing?
- > Wat kan er op gebied van chirurgie? Wat zijn de voor- en de nadelen?

Vooraleer ik daar naartoe kon, heb ik wel de moeilijke communicatie moeten doen naar mijn ouders toe. Hun reactie was dat ze hier zeker niet aan gaan meewerken, maar dat ze het ook niet zullen tegenwerken.

Dat is niet echt een grote steun dus, maar ik kan er wel mee leven.

Vooraf omdat ik toch een paar vriendinnen heb die soms met mij meegaan op de gesprekken in de genderkliniek, zo sta ik er niet alleen voor.

Voorlopig praat ik er niet meer over met mijn ouders. Ik vertel niets, en zij vragen niets.

Ik kreeg via de genderkliniek en via mijn thuisbegeleidster ook de contactgegevens door van lotgenotengroepen.

Maar daar deed ik nog niets mee.

Contact maken met vreemde mensen, spreken in een groep, dat is een enorme drempel als je autisme hebt. Die bijeenkomsten zijn ook altijd 's avonds, zal ik

daar meer info uit halen, moet ik daarvoor ook mijn vriendin meevragen zodat ik niet alleen ben?

Dus ik twijfel of ik daar ooit iets mee ga doen.

Naar mijn gevoel sta ik nu on hold. Ik ben in verkenningsfase. Het kan nog alle kanten op, en er is nog een lange weg te gaan.

Aan mensen die met hetzelfde probleem als ik worstelen, wil ik wel de raad geven: ga naar de genderkliniek, en doe dat zo snel mogelijk.

Blijf niet alleen zitten met je probleem.

Er zijn lange wachtlijsten, je hebt dus nog ruim de tijd om je weg te zoeken. En er is goede begeleiding.

Is voor jou de oplossing hormoontherapie en/of operatie? Dan ben je al aan het juiste adres.

En vind je een oplossing waarvoor je geen hormoontherapie of operatie nodig hebt? Dan schrap je jezelf gewoon van de wachtlijst.

Voor mezelf was de stap naar de genderkliniek zeker een goede stap.

Ik weet dat ik er nog lang niet ben, maar nu ben ik tenminste toch onderweg.

En dat is beter dan helemaal alleen stilstaan.

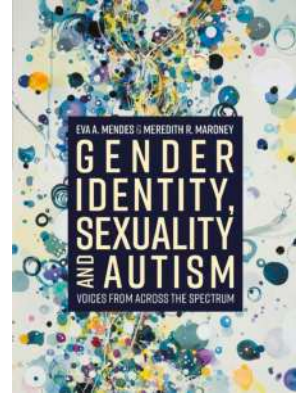
MEER WETEN

LITERATUUR

Gender Identity, Sexuality and Autism Voices from Across the Spectrum

Auteurs: Eva A. Mendes, Meredith R. Maroney

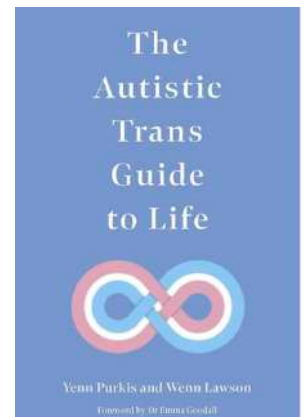
Dit boek brengt een verzameling verhalen van mensen die zich in het autismespectrum bevinden en zich tegelijkertijd identificeren als lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, queer, intersekse en/of asexueel (LGBTQIA).

The Autistic Trans Guide to Life

Auteurs: Yenn Purkis, Dr Wenn Lawson

In deze overlevingsgids vertellen de twee auteurs hoe het leven is als autistische transpersoon. Het boek combineert persoonlijke verhalen en wetenschappelijke inzichten met actuele informatie. Het doel is om autistische trans- en/of niet-binaire volwassenen alle hulpmiddelen en strategieën aan te bieden die ze nodig hebben om te leven als hun allerbeste zelf. Thema's zoals zelfbehartiging, geestelijke gezondheid en camoufleren/maskeren, maar ook belangrijke momenten in het leven, zoals uit de kast komen of een sociale en/of fysieke transitie, komen aan bod.

Noem me Nathan

Auteurs: Catherine Castro, Quentin Zuttion

Deze graphic novel gaat over Nathan, een jongen geboren in het lichaam van een meisje. De combinatie tussen tekst en beeld zorgt ervoor dat dit waargebeurde verhaal op een mooie, intieme manier verteld wordt.

Al als kind is Nathan anders. Hij wil absoluut geen jurkjes aan en krijgt liever een zakmes dan een Hello Kitty-tas als kerstcadeau. De puberteit zorgt ervoor dat

Nathan steeds meer met zijn lichaam worstelt. Nathan voelt zich onbegrepen en zit steeds meer met zichzelf in de knoop. Gelukkig brengen gesprekken met een begripvolle psycholoog daar verandering in.

Het boek is herkenbaar voor transpersonen en maakt tegelijkertijd de gevoelens van Nathan voor cisgenderpersonen inzichtelijk.

CATHERINE CASTRO & QUENTIN ZUTTON
NOEM ME
NATHAN

Quintés Glorie

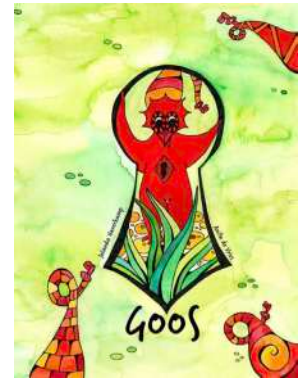
Beoordeling met een Bronzen Penneel 2022

Goos

Auteur: Jolanda Haverkamp

Dit prachtige kleurrijke prentenboek is heel geschikt voor kinderen en hun omgeving die te maken krijgen met genderdysforie. Als je zelf heel goed weet wie je bent, maar je omgeving verwacht ander gedrag van je op basis van je uiterlijk, dan is dat verwarrend. Wie ben je dan? Je binnenkant of je buitenkant? Dit boek kan

helpen inzicht te geven. Het is vanaf het begin duidelijk dat Goos blauw is en dus blauw gedrag vertoont. Het feit dat zijn buitenkant oranje is, zorgt ervoor dat de omgeving oranje gedrag van hem verwacht. Dat is lastig voor Goos.

INFORMATIEVE WEBSITES

<https://cavaria.be>

Op de website van Çavaria kun je terecht voor informatie over verschillende domeinen en thema's betreffende gender- en seksuele diversiteit. Ze geven advies en trainingen, ontwikkelen educatief materiaal voor kleuter-, lager en middelbaar onderwijs en geven brochures uit om mensen te informeren.

<https://www.lumi.be>

Een onderdeel de werking van Çavaria is de opvang- en infolijn: Lumi. Je kan er terecht met al je vragen over gender en seksuele voorkeur. Chatten, bellen of mailen met Lumi is helemaal gratis, vertrouwelijk en anoniem. Meer info en contactgegevens vind je op [lumi.be/word-geholpen](https://www.lumi.be/word-geholpen). Op [lumi.be](https://www.lumi.be) vind je als LGBTI+-persoon, ouder of professional ook veel informatie en relevante doorverwijzingen.

Op hun website kan je een handige adressenlijst vinden waar er per regio specifieke verenigingen, hulpverleners en activiteiten gebundeld staan.

<https://lumi.be/adressenlijst>

<https://www.cavaria.be/wie-zijn-we/kliq>

KLIQ is het vormings- en trainingscentrum van Çavaria dat werkt rond gender- en seksuele diversiteit. Je kan bij KLIQ terecht voor vormingen, trajectbegeleiding en webinars rond het LGBTI+-thema.

WAAR KAN JE TERECHT VOOR NOG MEER INFORMATIE?

Er is in elke Vlaamse provincie een zogeheten regenbooghuis. Hier kun je terecht als je op zoek bent naar informatie of een aanspreekpunt. Daarnaast ondersteunen en organiseren deze huizen activiteiten en evenementen in de provincie.

- > Antwerpen: Het Roze Huis www.hetrozehuis.be
- > Limburg: Regenbooghuis Limburg www.regenbooghuislimburg.be
- > Oost-Vlaanderen: Casa Rosa www.casarosa.be
- > Vlaams-Brabant: UniQue www.unique-rbh.be
- > West-Vlaanderen: Rebus www.rebuswvl.be

NIEUWS VANUIT DE LIGA AUTISME VLAANDEREN

OP KAMP OF VAKANTIE GAAN MET DE LIGA AUTISME VLAANDEREN: IS DAT WEL IETS VOOR MIJ(N KIND)?

Het vakantie seizoen van de Liga Autisme Vlaanderen zit er weer op voor dit jaar. Ondanks het kwakkelweer deze zomer straalden de vele kinderen, jongeren en volwassenen tijdens onze verschillende initiatieven. De begeleidingsteams zijn er opnieuw in geslaagd om unieke, autismevriendelijke kampen en vakanties uit te werken en de deelnemers een (mid)week lang een fijne vrije tijd aan te bieden. Uit de eva-

luaties, het aantal deelnemers dat zich jaar na jaar opnieuw inschrijft en de snelheid waarmee onze initiatieven volzet zijn, kan afgeleid worden dat deelnemers tevreden zijn. Op de vraag of ze zich opnieuw willen inschrijven voor één van onze initiatieven, is het antwoord volmondig 'ja'. En dan nog liefst met dezelfde deelnemersgroep, hetzelfde begeleidingsteam, eenzelfde programma en op dezelfde locatie... Toch zijn er elk jaar ook enkele deelnemers voor wie de ervaring niet was zoals ze verwacht hadden, of waarbij men ontdekt dat de opzet van het initiatief niet helemaal aansluit bij de noden van de deelnemer.

KAN IEDERE PERSOON MET AUTISME ZICH GOED VOELEN IN ONZE WERKING?

Waarschijnlijk niet. En dit is niet onlogisch. In een ander bed slapen, afstand nemen van de vertrouwde thuisomgeving, samenleven met leeftijdsgenoten, een andere daginvulling... Deelnemen aan een meerdaags initiatief met over-

nachting hoort niet voor iedereen bij een leuke tijd. (Dit geldt trouwens ook voor personen zonder de diagnose autisme.) Wat maakt, naast een gezonde interesse in een kamp of vakantie, dat een initiatief bij een deelnemer past of niet? Ervaring leert ons dat er meerdere parameters een rol spelen.

Om een goede start te maken, is het belangrijk dat de persoon zelf gemotiveerd is om aan te sluiten bij een autisme specifiek initiatief. We verwachten dat de deelnemer op de hoogte is van de inschrijving en we adviseren om voor een initiatief te kiezen dat aansluit bij de interesses en behoeften van de persoon met autisme. Om nieuwe deelnemers wat inzicht te geven in een initiatief, plaatsen we op onze website bij elk kamp of vakantie een aantal kernwoorden of thema's.

Vb. Zo staat het Buitengewoon Avonturenkamp bekend als een actief initiatief waarbij buiten leven en avontuur centraal staan. De Midweek aan Zee omschrijven we als een vakantie met veel comfort en ruimte voor ontspanning, natuur en cultuur.

Eén van de krachten van onze initiatieven is de keuze om exclusieve kampen en vakanties voor personen met autisme en een normale begaafdheid te organiseren. In de feedback van deelnemers komt het vaakst terug dat ze een plek gevonden hebben waar ze zichzelf kunnen zijn, waar ze op een ontspannen manier in contact komen met lotgenoten en waar autisme openlijk bespreekbaar is. Het spreekt voor zich dat dit enkel lukt indien elke deelnemer op voorhand op de hoogte is van de diagnose autisme.

De begeleiders doen er alles aan om ervoor te zorgen dat de deelnemers veel plezier beleven en zich amuseren op vakantie. Er wordt rekening gehouden met individuele noden. Elke deelnemer krijgt de mogelijkheid om dagelijks

één op één met een begeleider samen te zitten. Toch blijven onze initiatieven hoofdzakelijk een groepsgebeuren. Dit betekent dat elke deelnemer in een kleine groep moet kunnen functioneren en, met de nodige aanpassingen, kan samenspelen en samenzijn.

Het beleven van een fijne tijd voor elke deelnemer staat voor ons centraal. Er worden binnen onze werking bewust geen (leer)doelen opgesteld, m.a.w. een kamp of vakantie is geen therapeutische setting. Wel hechten we er veel belang aan om een eerlijk beeld te krijgen over het functioneren van elke deelnemer en zetten (binnen de mogelijkheden van het initiatief) de ondersteuning verder tijdens de vakantieweek. We veronderstellen hierbij dat de situaties die moeilijk lopen in een vertrouwde situatie zoals thuis, op school of in een vrijetijdsinitiatief, ook op onze kampen of vakanties de nodige uitdagingen vragen. Indien een kind thuis veel nood heeft aan rust zal dit op kamp zeker ook het geval zijn. Als een volwassene aangeeft dat het moeilijk is om af te wijken van een bepaalde eetgewoonte, dan is de kans groot dat zich dit doortrekt op vakantie. Sommige deelnemers krijgen medicamenteuze ondersteuning om met de uitdagingen van het dagdagelijkse leven te kunnen omgaan. We ervaren dat deze lijn best doorgetrokken wordt binnen onze kampwerking. Hier staan immers ook heel wat uitdagingen te wachten: naleven van veiligheidsvoorschriften tijdens hoogtoudenparcours, concentratie tijdens techniekworkshops, winnen en verliezen tijdens een spelmoment, omgaan met nieuwe omgevingen en gezichten,...

Kan iedere persoon met autisme een leuke tijd beleven tijdens onze initiatieven? Als de nodige ingrediënten aanwezig zijn, geloven we hier alvast heel erg in:

- > Zin om op een autisme specifiek kamp of vakantie mét overnachting te gaan
- > Persoonlijke interesses sluiten aan bij de thema's van het initiatief
- > Mogelijkheid om in groep met andere personen met autisme en een normale begaafdheid een fijne tijd te beleven
- > Ondersteuningsnoden sluiten aan bij de mogelijkheden van het initiatief

Heb je na het lezen van dit artikel nog vragen of bezorgdheden rondom de keuze om (voor het eerst) te kiezen voor een autisme specifiek kamp of vakantie? Neem dan gerust contact met ons op.

Wil je op de hoogte blijven van ons kamp- en vakantieaanbod van 2024? Schrijf je dan in op de nieuwsbrief van de Liga Autisme Vlaanderen en ontvang dit najaar tijdig alle informatie.

Wij kijken er alvast naar uit om weer veel nieuwe gezichten te ontmoeten in onze kamp- en vakantiewerking...

Vele vakantiegroeten van Freya, Leen, Niki en Liesa

OPROEP WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

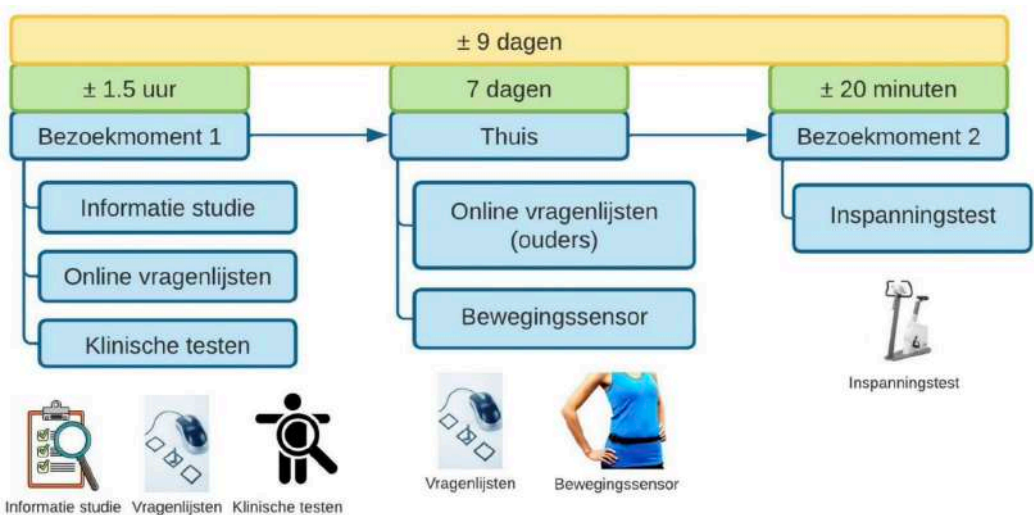
Om kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen bieden, is het nodig dat wij op de hoogte blijven van de resultaten van recent wetenschappelijk onderzoek. Graag werken we dan ook mee als hogescholen of universiteiten vragen hebben voor onze doelgroep.

OPROEP 1: DEELNEMERS GEZOCHT VOOR ONDERZOEK NAAR BEWEGING EN FITHEID BIJ JONGEREN MET AUTISME (KU LEUVEN)

Wij zijn op zoek naar jongeren (12-18 jaar, IQ → 70) met autisme die willen deelnemen aan een wetenschappelijk onderzoek rond beweging en fitheid bij jongeren met autisme.

DEELNAME AAN DIT ONDERZOEK OMVAT:

- > Het invullen van online vragenlijsten (zowel door de jongere, als door de ouder(s)).
- > Het uitvoeren van een motorische test.
- > Het uitvoeren van een inspanningstest op een fiets.
- > Het laten meten van lengte, gewicht, buikomtrek en percentage lichaamsvet.
- > Het dragen van een bewegingssensor gedurende 1 week.

De 2 bezoeken (+/-1,5 uur en +/-20 minuten) gaan door op de kinder- en jeugdpsychiatrie van Z.org UPC KU Leuven campus Gasthuisberg. Als dank voor deelname ontvangen de deelnemers een bon van Fnac ter waarde van 20 euro, inclusief een **uitgebreid verslag met persoonlijke resultaten**.

MEER INFORMATIE OVER/INTERESSE VOOR DIT ONDERZOEK?

- > Neem dan zeker eens een kijkje op volgende website:
<https://sites.google.com/view/s65474/home>
- > Of neem contact op met de onderzoekster: anke.arkesteyn@kuleuven.be

KU LEUVEN

DEELNEMERS GEZOCHT

ONDERZOEK NAAR FYSIEKE ACTIVITEIT BIJ JONGEREN MET AUTISME

- Ben je tussen 12 en 18 jaar oud?
- Heb je een diagnose van autisme?
- Heb je interesse om deel te nemen aan een onderzoek rond fysieke activiteit?

Scan dan deze QR-code/surf naar
<https://sites.google.com/view/s65474>

Of stuur een mailtje naar
anke.arkesteyn@kuleuven.be

OPROEP 2: BELAS-STUDIE (OVER TAALONTWIKKELING BIJ KINDEREN MET AUTISME)

Onderzoekers van de universiteiten van Gent, Leuven en Brussel zijn op zoek naar kinderen met autisme van 2 tot en met 5 jaar, voor een grootschalig onderzoek naar taalontwikkeling.

MEER INFORMATIE?

Neem dan zeker een kijkje op deze website: <https://belas.ulb.be/nl>

Deze studie werd goedgekeurd door Comité d'Éthique Erasme van ULB, Commissie voor medische ethiek UZ Gent en Ethische commissie onderzoek UZ Gasthuisberg KU Leuven.

Studie over taalontwikkeling bij kinderen met autisme

Wij nodigen jullie uit om deel te nemen aan een meertalige studie die probeert te begrijpen hoe kinderen met autisme taal leren. Deze studie wordt uitgevoerd door de universiteiten van Brussel, Gent en de KU Leuven en vindt plaats in heel België.

VOOR WIE ?

Kinderen van 2 tot en met 5 jaar met een diagnose van autisme (ASS).

WAT ?

Wij volgen uw kind gedurende 2 jaar op door middel van speelse activiteiten, vragenlijsten en andere veilige onderzoeksmethoden.

WAAR ?

Onze "LabMobiël" komt naar u toe!
Met onze LabMobiël kunnen we naar uw huis komen of we kunnen afspreken op een plaats die handig is voor u en uw kind.

Voor meer informatie :

 <https://belas.ulb.be/>

UGent

 belas@ugent.be
 +32 479 96 08 02

KU Leuven

belas.kuleuven.be
+32 490 66 49 50

GIFTEN

Sinds onze vorige nieuwsbrief mochten wij opnieuw mooie sommen ontvangen. Deze sommen geven ons ademruimte om kwalitatieve dienstverlening te blijven bieden.

- > **Sympathisanten** uit Oostkamp, Sint-Michiels, Brugge en Oudenburg maakten een gift over.
- > We mochten kennis maken met de dames van **Ladies Circle Waregem** die onze werking een duwtje in de rug gaven.
- > **Rotary Mercurius Roeselare** kon verschillende organisaties blij maken met een cheque: ook wij vielen in de prijzen!
- > **Value Square** in Sint-Denijs-Westrem organiseerde tijdens een golf-evenement een actie ten voordele van onze dienst.
- > We waren te gast bij de dames van **Agora Roeselare-Rodenbach**. Ook zij geloven in wat we doen en steunden onze dienst.
- > Al vele jaren mogen wij rekenen op financiële steun van onze goede vrienden van **BOSS-paints**. Ook dit jaar liep de steun verder.

WISHLIST

Wij hebben een wishlist, een lijst met dromen die wij nog willen realiseren, maar waarvoor de middelen ons ontbreken. Bedrijven of serviceclubs die ons willen steunen, kunnen deze wishlist opvragen via info@vzw-victor.be. Enkele voorbeelden van onze dromen: uitbreiding van onze Autitheek met nieuwe boeken/materialen, laptops, vrijetijdsactiviteiten voor personen met autisme, extra man- of vrouwkracht om de wachtlijstproblematiek aan te pakken.

WE VERMELDEN GRAAG DE MOGELIJKHEDEN OM ONZE DIENST FINANCIËEL TE STEUNEN:

- > Je kan een storting doen met vermelding GIFT op het rekeningnummer: BE79 0015 4169 2233. Elk bedrag is welkom. Giften vanaf € 40 zijn fiscaal aftrekbaar.
- > Ter gelegenheid van een verjaardagsfeest, jubileum,... kan je aan je gasten vragen om vzw Victor financieel te steunen als alternatief geschenk. Ook hier geldt: giften vanaf € 40 die rechtstreeks op onze rekening worden gestort met vermelding "gift" geven recht op een **fiscaal attest**.
- Een manier om ons te steunen zonder dat het jou iets kost? Dat kan via Trooper als je online winkelt. Meer informatie vind je hier: <https://trooper.be/>

Heel erg bedankt voor de steun en het vertrouwen in onze dienst!

Giften vanaf € 40 geven recht op een fiscaal attest.

KALENDER

DATUM	ACTIVITEIT
sept. – nov. 2023	REEKS VOOR KOPPELS <u>ZES BIJEENKOMSTEN VOOR KOPPELS WAARIN MINSTENS ÉÉN VAN DE PARTNERS DE DIAGNOSE AUTISME HEEFT</u> OP DE DIENST, ROESELARE - (INSCHRIJVINGEN AFGESLOTEN - VOLZET)
sept. – dec. 2023	OUDERCURSUS VOOR OUDERS VAN KINDEREN MET AUTISME <u>ACHT BIJEENKOMSTEN VOOR OUDERS VAN KINDEREN MET GEBOORTEJAAR 2010, 2011, 2012</u> OP DE DIENST, ROESELARE - (INSCHRIJVINGEN AFGESLOTEN - VOLZET)
okt. – nov. 2023	COMMUNICATIE BIJ JONGE KINDEREN <u>3 BIJEENKOMSTEN VOOR OUDERS VAN JONGE KINDEREN</u> OP DE DIENST, ROESELARE - MEER INFO EN DATA VOLGEN NOG, VIA WEBSITE, FLYER EN NIEUWSBRIEF
16.10.23	INFOESSIE MEISJES/VROUWEN MET AUTISME <u>VOOR OUDERS EN PERSONEN UIT HET NETWERK VAN MEISJES/VROUWEN MET ASS VANAF 8 JAAR</u> OP DE DIENST, ROESELARE - INSCHRIJVINGEN AFGESLOTEN (VOLZET)
25.10.23	PRAATAVOND VOOR VOLWASSENEN MET AUTISME OP DE DIENST, ROESELARE
28.11.23	INFOESSIE AUTISME EN STRESS <u>VOOR VOLWASSENEN MET AUTISME EN HUN OMGEVING</u> OP DE DIENST, ROESELARE - INSCHRIJVINGEN AFGESLOTEN (VOLZET)
29.11.23	WEBINAR BRUSSEN <u>VOOR OUDERS VAN MINDERJARIGE BRUSSEN. VOOR BRUSSEN ZELF IS DIT WEBINAR MINDER INTERESSANT.</u>

Het lijkt nog veraf, maar we zijn volop aan het plannen voor 2024! Wat komt er zoal aan?

Tal van oudercursussen voor kinderen van lagere schoolleeftijd tot en met middelbaar; verschillende thema's tijdens infoavonden/webinars; een reeks rond communicatie bij jonge kinderen; een cursus voor jongvolwassenen 'vriendschappen en relaties' & een cursus voor partners van personen met autisme.

Hou zeker onze kalender in het oog via <https://www.vzwvictor.be/kalender>

NIEUWS VAN DE ADMINISTRATIE

AAN WIE KAN IK ADMINISTRATIEVE WIJZIGINGEN DOORGEVEN?

- > Wijzigingen i.v.m. adresgegevens of gezinssamenstelling:
via 051 25 25 28 of info@vzwvictor.be
- > Wijzigingen in de betaalgegevens via els@vzwvictor.be

HOE KAN IK DE DIENST BEREIKEN VOOR INFORMATIE?

Voor algemene vragen of informatie kan je steeds terecht op het onthaal van vzw Victor. Het secretariaat is elke werkdag telefonisch bereikbaar tussen 9u en 12u30 op 051 25 25 28. Op andere tijdstippen kan je een bericht inspreken op het antwoordapparaat of een e-mail sturen naar info@vzwvictor.be. Wij nemen dan contact met je op als je je gegevens achter laat.

HOE AANMELDEN?

U kan zich elektronisch bij onze dienst aanmelden via onze website: www.vzwvictor.be.

Klik links bovenaan op de knop 'aanmelden'.

Indien u hierbij problemen ondervindt, geen toegang hebt tot internet of u hebt nog extra vragen, kan u contact opnemen met onze dienst.

Dit kan elke werkdag tussen 9u en 12u30 op het nummer 051 25 25 28.

Het initiatief ligt bij de zorgvrager zelf. Dat wil zeggen dat de zorgvrager zelf (of zijn/haar ouders) contact met ons moet opnemen om aan te melden.

Als een doorverwijzer inschat dat dit voor de betrokkenen moeilijk is, gelieve ons dit te melden. Op die manier kunnen wij een oplossing voorzien.